

نذر و عهد و قسم

مسأله 1 - «نذر» آن است که انسان بر خود واجب کند که کار خیری را برای خدا به جا آورد، یا کاری را که نکردن آن بهتر است برای خدا ترك نماید. و **"عهد"** نیز آن است که کار خیری را برای خدا بر عهده خود قراردادهد، یا ترك کاری را که نکردن آن بهتر است عهده دار شود.

مسأله 2 - نذر بر دو قسم است:

1- نذر «مشروط» ، مثلاً بگوید: اگر بیماری من برطرف شود انجام فلان کار خیر برای خدا بر من واجب است (این را **«نذر شکر»** می نامند) یا اگر مرتکب فلان کار بد شوم، فلان کار خیر را برای خدا انجام خواهم داد (و آن را **«نذر زجر»** می نامند).

2- دوم نذر "مطلق" و آن این که بدون هیچ قید و شرطی بگوید: «برای خدا بر من است که فلان کار خیر را انجام دهم ، یا فلان کار بد را ترك کنم». و هر دو نوع نذر صحیح است.

مسأله 3 - نذر در صورتی صحیح است که برای آن صیغه مخصوص نذر خوانده شود، خواه به عربی باشد یا زبانهای دیگر، و صیغه نذر اینست که بگوید: " برای خدا بر من است که فلان کار خیر را انجام دهم ، یا از فلان کار بد اجتناب کنم " . در غیر این صورت، (اگر عبارت : "برای خدا" را در صیغه نذر نیاورد) نذر منعقد نمی شود.

مسأله 4 - نذر در صورتی صحیح است که توسط انسان بالغ و عاقل انجام شود و از روی اختیار و قصد باشد، بنابراین نذر کردن از روی اجبار، یا در حالت عصبانیت ، صحیح نیست.

مسأله 5 - شخص سفیهی که مال خود را در کارهای بیهوده مصرف می کند، همچنین کسی که حاکم شرع او را به خاطر ورشکست شدن از تصرف در اموالش منع کرده، نذرهای مربوط به اموال آنان صحیح نیست.

مسأله 6 - نذر در مورد کارهایی صحیح است که انجام آن ممکن و مقدور باشد.

مسأله 7 - کاری را که انسان نذر می کند باید شرعاً مطلوب باشد، بنابراین نذر کار حرام، یا مکروه، یا ترك واجب و مستحب، صحیح نیست.

مسأله 8 - هرگاه نذر کند روزه بگیرد ولی وقت و مقدار آن را معین نکند، چنانچه يك روز روزه بگیرد کافی است، همچنین اگر نذر کند نماز بخواند و مقدار و خصوصیات آن را معین نکند؛ خواندن يك نماز کفایت می کند، نذر سایر کارهای خیر نیز همین گونه است.

مسأله 9 - اگر کسی از روی اختیار به نذر خود عمل نکند گناه کرده و باید کفاره بدهد و کفاره نذر عبارت است از : اطعام شصت فقیر، یا دو ماه پی در پی روزه گرفتن، یا آزاد کردن يك بنده.

مسأله 10 - اگر نذر کند در هر هفته روز معینی (مثلاً روز جمعه) را روزه بگیرد، چنانچه یکی از جمعه ها مصادف با عید فطر یا قربان شود که روزه در آنها حرام است، یا عذر دیگری مانند حیض برای او پیش آید، باید روزه را در آن روز ترك کند و قضای آن را در روز دیگری به جا آورد.

مسأله 11 - هرگاه نذر کند به فقیر معینی صدقه دهد نمی تواند آن را به دیگری بدهد و اگر آن فقیر بمیرد، باید به وارثان او که فقیر هستند بدهد.

مسأله 12 - هرگاه نذر کند به زیارت يك امام معینی (مثلاً امام رضا "ع") مشرف شود، اگر به زیارت امام دیگری برود کافی نیست و هرگاه به واسطه عذری نتواند آن امام را زیارت کند چیزی بر او نیست.

مسأله 13 - اگر چیزی برای حرم یکی از امامان یا امامزادگان نذر کند باید آن را به مصارف حرم برساند، از قبیل تعمیرات و فرش و روشنایی و مانند آن، ولی اگر چیزی برای خود امام (علیه السلام) یا امامزاده نذر کرده بی آن که نام حرم را ببرد، می تواند علاوه بر اموری که ذکر شد صرف مراسم بزرگداشت یا نشر آثار آن بزرگواران، یا کمک به زوار آنها یا هر کار دیگری که نسبتی با آنها دارد بکند.

مسأله 14 - هرگاه پدر یا مادری نذر کند دختر خود را به شخص معینی شوهر دهد، نذر آنها اعتباری ندارد و هنگامی که دختر به حدّ بلوغ رسید، اختیار با خود اوست.

مسأله 15 - عمل کردن به «عهد» مانند نذر واجب است.

مسأله 16 - کسی که به عهد خود با شرایط بالا عمل نکند باید کفاره بدهد و کفاره عهد مانند کفاره نذر است.

قسم خوردن

مسأله 17 - هرگاه کسی با شرایط زیر قسم یاد کند، باید به قسم خود عمل نماید و گرنه کفاره دارد:

1 - کسی که قسم یاد می کند باید بالغ و عاقل باشد و اگر درباره مال خود قسم می خورد باید سفیه نباشد، همچنین حاکم شرع او را از تصرف در اموالش منع نکرده باشد و از روی قصد و اختیار قسم بخورد، بنابراین قسم خوردن فرد نا بالغ و دیوانه و کسی که مجبورش کرده اند درست نیست، همچنین اگر در حال عصبانی بودن بدون اراده و قصد، قسم بخورد.

2 - کاری را که برای انجام آن قسم می خورد باید حرام و مکروه نباشد و کاری را که قسم بر ترك آن می خورد واجب و مستحب نباشد.

3- به «اللّه» ، سوگند بخورد.

4- قسم را باید به زبان بیاورد، بنابراین اگر در قلبش بگذراند کافی نیست.

5- عمل کردن به قسم برای او ممکن و مقدور باشد.

مسأله 18 - هرگاه عمداً با قسم خود مخالفت کند، باید کفّاره دهد، و کفّاره آن این است که ده فقیر را سیر کند، یا بر آنها لباس بپوشاند، یا يك بنده ای را آزاد نماید و اگر توانایی بر اینها نداشته باشد، باید سه روز روزه بگیرد.

مسأله 19 - هرگاه به خاطر فراموشی یا اجبار و اضطرار، به قسم خود عمل نکند کفّاره ندارد .